

Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich

Rada Główna

00-029 Warszawa, ul. Nowy Świat 21a

<http://tnbsp.oeiizk.waw.pl>, e-mail: tnbsp@oeiizk.waw.pl

Adres do korespondencji: ZSO nr 2, 85-120 Bydgoszcz, ul. Nowodworska 13

Bydgoszcz, dnia 2 lutego 2015 r.

Pani Joanna Berdzik
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister,

Uprzejmie proszę o przyjęcie uwag środowiska nauczycieli bibliotekarzy do rządowego programu wspierania w 2015 r. organów prowadzących szkoły podstawowe oraz ogólnokształcące szkoły muzyczne I stopnia w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży - „Książki naszych marzeń”

Z wyrazami szacunku
(-) *Danuta Brzezińska*
Prezes TNBSP

Program „Książki naszych marzeń”

Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi (proponowane zmiany)	Uzasadnienie uwagi
III. 4) urozmaicenie realizacji programów nauczania przez zapewnienie uczniom atrakcyjnej oferty lekcji bibliotecznych. (Str. 2)	Należy pominąć ten punkt.	Zakup nowych książek nie ma bezpośredniego wpływu na atrakcyjność lekcji bibliotecznych. Realizacja tak sformułowanego celu wymaga odpowiedniego wyposażenia biblioteki szkolnej, zapewnienia jej dostępności dla czytelników oraz ujęcia lekcji bibliotecznych w siatce godzin.
V. 2) stworzenie warunków organizacyjnych umożliwiających efektywniejsze realizowanie podstawy programowej kształcenia ogólnego, zwłaszcza w zakresie edukacji czytelniczej i medialnej, między innymi przez wypożyczanie uczniom książek na okres ferii letnich i zimowych. (Str. 2)	Popularyzacja czytelnictwa poprzez umożliwienie wypożyczenia uczniom książek na okres ferii i letnich i zimowych.	Wypożyczanie książek na ferie i wakacje nie wpływa na efektywność edukacji czytelniczej i medialnej; jest działaniem popularyzującym czytelnictwo.

<p>V. 3) ... współpracę bibliotek szkolnych z publicznymi dla lepszej realizacji zadań obu instytucji między innymi poprzez organizowanie wydarzeń czytelniczych". (Str.2)</p>	<p>współpracę bibliotek szkolnych z publicznymi i publicznymi bibliotekami pedagogicznymi dla lepszej realizacji zadań obu instytucji między innymi poprzez organizowanie wydarzeń czytelniczych".</p>	<p>Statutowym zadaniem publicznych bibliotek pedagogicznych (zgodnie z Rozporządzeniem MEN z dn. 28 lutego 2013 r.) jest wspieranie bibliotek szkolnych [§ 1. 1.] oraz inspirowanie i promowanie edukacji czytelniczej i medialnej [§ 1. ust. 2 pkt 4]. Wspólne działania czytelnicze bibliotek szkolnych i pedagogicznych są wieloletnią i ciągłą praktyką.</p>
<p>VI. Ważne jest też aby uczniowie szkół mieli realny wpływ na książki, do których mają dostęp. (Str. 3)</p>	<p>Ważne jest systematyczne uzupełnianie zbiorów bibliotek szkolnych. Decyzje o zakupie i selekcji powinny być podejmowane wspólnie przez nauczycieli bibliotekarzy oraz ich czytelników: uczniów, nauczycieli i rodziców.</p>	<p>Realny wpływ uczniów na dobór książek do zbiorów biblioteki szkolnej nie może być jednorazowym aktem przypadkowego wyboru. Powinien być poprzedzony znajomością obecnych zasobów oraz uwzględniać potrzeby konkretnej grupy odbiorców, profil szkoły i jej plany.</p>
<p>VII. 2) zorganizowania, w miarę możliwości wspólnie z biblioteką publiczną, przynajmniej jednego wydarzenia czytelniczego promującego czytelnictwo. (Str.4)</p>	<p>Wzajemna wymiana informacji o imprezach promujących czytelnictwo w lokalnych bibliotekach szkolnych i publicznych; uwzględnianie tych wiadomości w planowaniu swoich działań. Zorganizowania, w miarę możliwości przynajmniej jednego wydarzenia czytelniczego promującego czytelnictwo wspólnie z publiczną biblioteką pedagogiczną.</p>	<p>Wspólna organizacja imprez przez podmioty o różnym stopniu samodzielności (w tym także finansowej) stwarza trudności natury formalnej. Poinformowany czytelnik może jednocześnie korzystać z oferty obu instytucji. Zdecydowanie bardziej odpowiednie dla bibliotek szkolnych jest organizowanie wydarzeń czytelniczych wspólnie z publicznymi bibliotekami pedagogicznymi, zgodnie z ich zadaniami (j.w.)</p>
<p>VII. 3) umożliwienie uczniom wypożyczania książek z biblioteki szkolnej na okres ferii zimowych i letnich. (Str. 4)</p>	<p>umożliwienie uczniom ... z zastrzeżeniem konieczności zwrotu wypożyczonych pozycji po zakończeniu ferii oraz określeniem konsekwencji braku spełnienia tego warunku.</p>	<p>Doświadczenie pokazuje, że często nie ma możliwości egzekwowania zwrotów książek w sytuacji przeniesienia dziecka do innej szkoły w okresie wakacji.</p>
<p>X. Za wkład własny uważa się wkład finansowy w wysokości co najmniej 20% wnioskowanej kwoty kosztów zadania. (Str. 5)</p>	<p>Brak lub zmniejszenie wkładu własnego organu prowadzącego nie ogranicza możliwości otrzymania dotacji celowej dla biblioteki szkolnej.</p>	<p>Konieczność dołożenia wkładu własnego przez organy prowadzące ogranicza ilość spodziewanych wniosków; złożą je tylko te organy, które podzielają stanowisko rządu na temat czytelnictwa.</p>

XIII. Efekty realizacji programu 2) liczba lekcji bibliotecznych zrealizowanych w trakcie trwania programu – pożądana wartość wskaźnika minimum 2; (Str. 8)	Liczba lekcji bibliotecznych połączonych z prezentacją nowości zakupionych w ramach programu nie może być mniejsza niż ilość oddziałów w szkole.	Lekcje biblioteczne służą kształtowaniu kompetencji czytelniczych i medialnych. Ich tematyka powinna być w szkole określona i systematycznie realizowana. W takim rozumieniu nie mają nic wspólnego z monitorowaniem realizacji programu włączania nowych książek do biblioteki.
XIII. Efekty realizacji programu 3) większa liczba wypożyczeń przypadających na jeden tytuł z nowo zakupionych książek niż średnia liczba wypożyczeń na jeden tytuł w bibliotece szkolnej – pożądana wartość logiczna wskaźnika „tak”; (Str.8)	Zwiększenie liczby odwiedzin w bibliotece/wypożyczeń w ogóle.	Bezzasadne jest porównywanie liczby wypożyczeń nowych, wspólnie dobieranych książek, do poczytności części starych, zdezaktualizowanych lub niemodnych już pozycji. Pożądana wartość wskaźnika jest przewidywalna, nie może więc być miernikiem.

Uzasadnienie „Książki naszych marzeń”

Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi (proponowane zmiany)	Uzasadnienie uwagi
Część polskich szkół podstawowych to szkoły bardzo małe - co w oczywisty sposób uniemożliwia rozbudowywanie bibliotek szkolnych i określanie wspólnych standardów. (Str. 2)	Zróżnicowanie wielkości szkół nie może mieć wpływu na jakość oferty biblioteki szkolnej i na jej dostępność dla czytelników.	Wymagania na egzaminach zewnętrznych są takie same dla wszystkich uczniów, dlatego staraniem rządu powinno być wprowadzenie standardów dla bibliotek szkolnych, bez względu na wielkość placówki czy stanowisko organu prowadzącego.
Wyniki badania PIRLS 2011 pokazały, że w Polsce jedynie ok. 1% dzieci (trzecioklasistów w szkole podstawowej) uczy się w szkołach, w których nie ma biblioteki szkolnej. (Str. 2)	W świetle cytowanych powyżej aktów prawnych społeczeństwo ma prawo wymagać, by wszystkie organy prowadzące publiczne szkoły zapewniły uczniom możliwość korzystania z biblioteki.	W szkołach dla dzieci i młodzieży brak biblioteki szkolnej i dostępu do biblioteki szkolnej obejmuje 2 050 szkół (7,3% ogółu) i liczbę 153 325 uczniów (3,3% ogółu). Źródło danych: opracowanie BN „Biblioteki w Polsce. Stan na 2012 r.” na podstawie informacji Departamentu Prognoz i Analiz MEN.
A zatem nauczyciel motywujący swoich uczniów do czytania powinien odwoływać się do ich zainteresowań, oczekiwań wobec lektury oraz wykształconych nawyków. (Str.4)	Dla pełnej realizacji programu niezbędny stały dostęp czytelników do biblioteki szkolnej i możliwość konsultacji wyborów czytelniczych z nauczycielem bibliotekarzem.	Nauczyciel bibliotekarz, nie mający kontaktu z uczniami w ramach zajęć lekcyjnych, ma ograniczone możliwości określenia zainteresowań i oczekiwań czytelników oraz wyjścia im naprzeciw.

<p>Nauczyciele w doborze zalecanych do lektury pozycji często kierują się obecnością tytułów w zasobach biblioteki szkolnej. (Str. 4)</p>	<p>Stan posiadania wybranych tytułów w zbiorach biblioteki szkolnej nie może być jedynym kryterium doboru lektury dla uczniów.</p>	<p>Projekt mówi o pozycjach niebędących lekturami.</p>
<p>W kształtowaniu motywacji do czytania nauczyciel powinien korzystać z nowoczesnych form przekazywania informacji o literaturze oraz udostępniania tekstów, zwłaszcza trzeba zachęcać, żeby korzystał z Internetu. (Str. 4)</p>	<p>Nauczyciele bibliotekarze powinni wskazywać uczniom różne sposoby docierania do literatury i innych tekstów kultury oraz sposoby poszukiwania informacji o nich.</p>	<p>Takie wymagania można stawiać tylko szkołom, które zapewniają uczniom dostęp do Internetu w bibliotece szkolnej.</p>
<p>Istotnym elementem programu jest także przeprowadzenie działań merytorycznych w szkole, aby umożliwić współdziałanie biblioteki szkolnej z biblioteką publiczną. (Str. 4)</p>	<p>Biblioteki szkolne, publiczne i pedagogiczne na danym terenie ustalą formę i sposób realizacji wspólnych funkcji .</p>	<p>Jeżeli ten element programu jest istotny, to należy wyraźnie wskazać rodzaje wspólnych działań. Podstawowe funkcje bibliotek szkolnych i publicznych są odmienne. Natomiast publiczne biblioteki pedagogiczne są powołane m.in. do wspierania działań bibliotek szkolnych.</p>
<p>Działania merytoryczne w programie, między innymi z wykorzystaniem zakupionych książek, będą realizowane w całym roku szkolnym 2015/2016 co umożliwi lepsze sprawdzenie przyjętych założeń merytorycznych i finansowych. (Str. 4)</p>		<p>Projekt rozporządzenia zakłada wykorzystanie dotacji do 31 XII 2015 r.</p>